Ч. 121. Чернівцї, вівторок дня 4. (16.) червня 1896. Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграниції 20 рублїв або 40 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.
Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)
Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Спільні делеґациї.

В послїднім тижни займала ся европейска праса головно промовою ґр. Ґолуховского, нашого мінїстра заграничних справ, в буджетовій комісиї австрийскої делеґациї. Ми подали докладний зміст тої дуже важної промови в двох попередних числах. Мінїстер піднїс мирну полїтику Австриї, а що-до всхідного питаня заявив ся за консолїдациєю істнуючих на підставі міжнародних трактатів відносин, удержанєм Туреччини, независимостию, скріпленєм і свобідним розвоєм всїх балканьских держав, з виключенєм пануючого впливу одної держави в них.

Се головні нариси нашої заграничної полїтики. Як бачимо, она на скрізь мирна, не бажає нових здобутків, а хоче лише задержаня теперішного status quo на всїх полях. До сего має причинити ся тридержавний союз, котрий тепер сильнїйше стоїть, як коли небудь перед тим. І як довго Росия — сказав мінїстер — буде придержувати ся своєї теперішної мирної полїтики, так довго є надія, що европейскі держави будуть розвивати ся спокійно, а поки-що нема причини сумнївати ся о миролюбности Росиї.

Через цїлу велику промову мінїстра віяв мирний вітер, а заразом і почутє величи нашої держави і єї спроможности, сказати в великих полїтичних справах своє значуче слово. Сей тон піднесла вся заграничиа праса без ріжниції становища. Всї піднесли згідно, що та промова має вельми велике полїтичне значінє, є дальшою сильною запорукою европейского мира і запевняє на довші лїта супокійний розвій балканьских держав.

Годить ся ще піднести осторогу, яку дав мінїстер ґр. Ґолуховский Туреччинї. Там панує тепер несупокій, а правительство повинно старати ся заспокоїти справедливі жаданя гнетених. Правда, найлїпші наміри султана розбивають ся о зашкарупілу адмінїстрацию, але коли-б султанови удало ся винайти відповідних до того людий, то устали би також розрухи на Кретї. Більше отверто і щирійше мабуть не можна говорити. Але анґлїйска Daily News побоює ся, що та пересторога остане так само без наслїдків, як свогочасна рада ґр. Сельсберіого. Які наслїдки взагалї буде мати промова ґр. Ґолуховского, сего наперед не можна рішучо сказати, але одно певне, що она вплине успокоююча на розбурхані уми повстанцїв. Становище Австро-Угорщини є виразно зазначене.

В додатку до тої промови заявив ще ґр. Ґолуховский, що хоч Австрия не провадить експанзивної полїтики заграничної, але буде старати ся, розширити свою торговлю заморску, як се і випадає великій державі европейскій. Против сего не може нїхто виступати, бо таке право має кожда держава, а тим більше така, о котрої мирній полїтицї годї сумнївати ся.

Що нового в сьвітї?

——

Австрийска рада державна відбуває помимо скликаня делеґаций дальше засїданя, на котрих має полагодити ще дрібні проекти законів. Оно справдї впадає в очи, що за час 38 засїдань, які наш парлямент в теперішній сесиї відбув, полагоджено тілько проектів, а між ними такі важні, як реформа виборча, реформа податкова і реформа цивільної процедури. Против такого поспіху виступають лїберали і їх головний орґан Neue fr. Presse називає нашу раду державну „фабрикою устав“. Не дасть ся заперечити, що годї хвалити ту недбалість нашого парляменту за часів ґр. Тафого і коалїциї, де устави вандрували від одної комісиї до другої і в кождій з них вилежували ся неполагоджені через кілька місяцїв. Але чи можна знов похвалити сей аж надто великий поспіх в ухваленю ріжних устав? Мимоволї насуває ся на гадку питанє, чи референти і посли можуть в такім короткім часї перестудіовати всї проекти, аби з чистою совістию голосувати за або против них. Особливо в теперішнім часї, коли рада державна докінчує свою законну дїяльність, прикро вражає

20)

ЦАРІВНА.

Оповіданє
Ольги Кобилянської.

—

(Дальше).

Так то все було.

Все буває инакше, нїж як собі чоловік уявить. „Ідеалїзуючий простір“ творить то, що любить ся так часто якийсь „фантом“, не подібний навіть до живої тої істоти, що збунтувала нашу душу до глубини.

Саме так веде ся менї з Орядином. Дивлю ся тепер на него цїлком иньшими очима і не знаю, чи моя уява віддаляла ся від него і любила щось цїлком иньше, чи він змінив ся справдї так сильно? Одно лиш певне: таким не є, як жив в моїй памяти.

Я втомлена і знеохочена.

Він каже розлучити ся з Льорденом. Думки, стати жінкою Льордена, я зовсїм не маю і саме над тим не думаю. Не знаю ще нїчого ясного, нїчого, що носило-б характер рішучости в собі, але відчуваю, що зміна якась зайде в моїх обставинах, чи зла чи добра — не знаю. Поринаю думками Бог зна куди, і не маю супокою.

Саме тепер рада би я знати (се сьмішно з моєї сторони), чи я Орядину ще трохи мила? Дещо з єго істоти говорить, що так, а дещо супротивляє ся тому. Деколи бажаю того, а часом менї се таке байдуже!

Оногди спімнула я Зонї, що він змінив ся, а она заперечила се. Казала, що він лиш „виробив ся“, значить „дозрів“, з усїми своїми прикметами, вродженими і набутими. Я думаю, що єму щось хибує, або лучше сказати: то „щось“ виступає в нїм слабше, як давнїйше, щось, що я у всїх людий люблю і що мене так сильно привязало до него. Якась тонкість, чи чистота...

(Пізнїйше).

Супроти мене він нераз аж покірний і менї здає ся, що та покора обгортає єго мимовільно; каже, що таки поважає мене дуже глубоко, хоч споминав про мене майже легковажно (тодї, як відбула ся „буча“). А мене болить, коли він корить ся хоть би і мимовільно. Ненавиджу се чувство, а тодї, коли корить ся, ненавиджу й єго.

(Знов пізнїйше).

Думаю, думаю, думаю і не видумую нїчого. Він не вдоволяє, анї не успокоює, анї не сититъ мене. Я в чуднім, чуднім настрою. Менї так тїсно, так сумно і нї в чім не можу найти опори. Від Льордена утїкаю душею і менї й на думку не приходить застановлятись над своїм будучим житєм. Я лиш сказала, що „піду“, але я ще й тепер не погодила ся з тою думкою. В менї прокидає ся стілько помислів, стілько думок, аби змінити своє житє, зірвати зі всїм поганим дотеперішним, що я майже давлю ся тим.

Читаю в кождій вільній хвилинї, і пробую навіть знов писати, хоч то менї не йде легко; в мене думки за неспокійні.

Роблю порівнанє між людьми а людьми, між ними а обставинами, а відтак спиняю ся над Орядином. Він не говорить тепер про свої любимі ідеї, а „нарід“ не приходить єму й через уста. Ох, що то час може! два роки стануди між нас і змінили нас так сильно!

Єго присутність мучить мене. Що се таке? Жалію над ним. Але не то відпихає мене від него, що він „купав ся в страсти“, лише що иньше...

Одні книжки оживляють ще мене, инакше в тім заколотї я погибла би...

*

(Знов пізнїйше).

Нераз я духом така сильна, що ішла би у найстрашнїйший бій, а нераз приклику́ю бабуню на поміч! Бабусенько моя злота, чом ти мене покинула, чом не з'явила ся, не додаш менї сили, не прийдеш з порадою, не полюбиш твоєю вірною любовію! Бо в кого-ж менї шукати пристановиська? Чим утихомирити душу свою? Хто покаже менї, куди іти, я-ж така сама, така сама! кругла сирота! Недоля батожить мене, що аж гну ся, вгинаю ся; она потрясає мною, а як ще вихор настане? О вихор! тодї змете мене, мов те сухе опавше листе безслїдно.

Сила? Хто учить мене бути сильною? Чи менї шукати підпори в других? Де-ж суть ті другі, хто они? Ох оно так гарно, як жінка находить підпору в мужчинї, а й противно, мужчина в жінцї! Але-ж чи може дїйсно душа з душею злити ся, чи се припадком не є фраза, в котру лиш вірить ся підчас любови?

та легковірність в доброту предложених устав. Кажуть, що рада державна має ще радити через цілий сей тиждень і разом з делеґациями перервати свої наради дня 22-го с. м.

Німеччина пережила в послїднім часї дуже прикрі хвилї. Баварский князь Людвик запротестував публично на бенкетї німецкої кольонії в Москві против назви „дружина“ і дав тим заграничній працї нагоду, широко розписувати ся о конкуренциї між Бавариєю а Прусами та о ріжних сплетнях. Князь Людвик вернув що йно тепер домів, а там мабуть відограє ся дальша сцена тої штуки. Другу сумну вість принесли льондоньскі бюра корреспонденцийні. Именно мала прибічна ґвардия хіньского віцекороля Нанкіну убити німецкого офіцира інструкцийного Кравзого і такою самою долею грозити другим. Як звістно, перебуває тепер кілька німецких офіцирів в Хінї на виразну просьбу хіньского цїсаря, аби навчали хіньску армію. Коли справдить ся та відомість, будуть всї німецкі офіцири відкликані, а поки-що вислано туди один парохід для їх оборони.

Італїя стоїть тепер перед вироком военного суду в справі нещасливої битви під Адуєю. В памяти всїх ще є крик обуреня против тодїшного ґенерального команданта Баратієрі, котрому закидували легкодушність, а навіть злі наміри. Отже розправа перед военним судом виказала, що не Баратієрі домагав ся битви, лише ґенеральний штаб, і що нещасливий конець тої битви не можна спихати на Баратієрого. На підставі сих вислїдів увільнено Баратієрого цїлковито, а він має — як се заявив ще підчас процесу -- тепер вступити в монастир.

В Анґлїї пережило мінїстерство горячі днї. З Африки наспіла радістна вість, що анґлїйско-єгипетске війско побило повстанцїв Дервішів і посуває ся против головного їх табору. Помимо того виступила опозиция остро против мінїстерства і зажадала оголошеня тих переговорів, які анґлїйске правительство вело з Італїєю ще перед єгипетскою виправою. Она здогадувала ся, що цїла виправа була устроєна лише в користь Італїянцїв, і се твердила на підставі деяких висказів в італїяньскім парляментї. Именем кабінету відповідали Курзон і Бальфур і виказали, що єгипетска виправа мала передовсїм на цїли забезпечене мира в Африцї, а що тим помогло ся також Італїї, то в тім нїчого злого. Більшість парляменту приняла ті заявленя серед оплесків до відомости.

На Кретї панує все ще несупокій. Хоч турецке правительство висилає війско туди, то показує ся, що повстанцї над сподїване сильні. Їм удало ся побити турецке війско, а опісля начали палити і рабувати окружні місточка і села. По сїй невдачі рішило ся турецке правительство засипати Крету війском і так втихомирити повстанцїв. Се може дїйсно удати ся, але коли султан не скаже завести відповідних реформ, то о супокою не буде бесїди: а на жаль о таких реформах якось нїчого не чувати.

Сими днями буде Віденъ „мати честь“ повитати в своїх мурах хіньского мужа державного Лїгунґчанґа. Тепер він перебуває в Берлинї. Як звістно, Лїгунґчанґ є найпливовійшим чоловіком в цїлій Хінї і заступав свого цїсаря на коронациї царскій в Москві. Що-до цїли подорожи Лїнгунґчанґа по Европі, то заявив він сам кореспондентови одної віденьскої ґазети, що Хіна хоче навязати нові відносини і розширити круг своїх приятелїв. Хіна зазнала в послїднім часї богато лиха, тож треба би те все тепер направити, але по-малу, як все в Хінї — сказав сам Лїгунґчанґ. Щоби завести реформи в нашій державі, мушу запізнати ся з европейским ладом. Хочемо передовсїм полїпшити нашу армію і адмінїстрацию та піднести силу податкову. Про Австрию говорив Лїгунґчанґ дуже похвально, а не міг передовсїм досить нахвалити ся нашого монарха за его мудрість і енерґію.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 15-го червня 1896.

Руска Каса вже зареєстрована в судї! Тепер друкують ся її статути, котрі розішлемо сими днями буковиньским передплатникам, аби з ними докладно познакомили ся, вступали в члени і закладали кружки по селах. Членів просить ся, вкладати зголошені удїли.

Мінїстер рільництва ґр. Лєдебур перебуває тепер через кілька днїв в Галичинї на весїлю свого сина. Опісля, мабуть вже сего тижня, приїде мінїстер ґр. Ледебур на Буковину, щоби відбути заповіджену (з нагоди промови пос. д-ра Стефановича) інспекцийну подорож і оглянути господарку гр. пр. релїґійного фонду.

Именованя. Концепісти при галицкім намістництві Володимир Бентковский, Станїслав Гродицкий і Бронислав Чорний именовані повітовими комісарями, а практиканти Мечислав Венцлевский і Володислав Тишковский концепістами намістництва.

Конкурс розписаний на посаду громадского писаря (з нїмецкою, рускою і волоскою мовою урядовою) в Волоскім Банилові з річною платнею 300 зр. Подавати треба до 10-го липня с. р.

Іспити для приватистів відбудуть ся при ґімназиї в Сучаві в днях 13-го і 14-го липня с. р.

В Коломиї зачала виходити під редакциєю д-ра К. Трильовского часопись „Громада“. Передплата до кінця року 1 зр.

Учительска конференция черновецкого міского округа відбула ся в днях 11-го і 12-го с. м. Предсїдатель інспектор Фавстман повитав зібраних, обяснив цїль конференциї і внїс здоровле цїсаря. На свого заступника покликав директора Фляша. На внесене надуч. Каміньского рішено повитати бувшого інспектора Репту з нагоди его именованя ґенеральним вікарієм. Приступлено до порядку дневного. Передовсїм обговорено нормальний розклад годин для міских шкіл народних, котрий би відповідав законам і педаґоґічним вимогам. Принято вправдї предложений проєкт, але заразом піднесено, що годї буде его ввести в жите задля малого числа учительских сил і браку відповідних комнат шкільних. Принято внесене надуч. Продана: просити кр. раду шкільну, аби знижила обовязкове число годин науки для учителїв з 30 на 25 годин. Яко послїдний темат першого дня конференциї обговорено ще подїл і спосіб науки природничої історий. Другого дня конференциї вела ся розправа над ручними роботами в передміских школах і висказано жаданя, що для ручних робіт треба би покликати осібні учительки, а увільнити від тої науки настоятельки кляс; однак відкинено резолюцию уч. Мановарди, щоби для ручних робіт именувати осібних інспекторок. Далї говорено про книжочки для науки сьпіву, видані Прошком і Маєром. Рішено дальше уживати книжочки Прошка, але учити також з книжочок, апробованих кр. радою шкільною. Ще обговорювано, о скілько повинна школа завдавати ученикам роботи домашні, а опісля принято кілька вільних внесень, між ними і таке: просить ся міску раду шкільну, постарати ся о доповнене неповних 6-клясових шкіл і вилучене паралельних кляс яко осібних шкіл. До заряду повітової бібліотеки учительскої вибрано уч. Дубиньского, Фляша, Кайндля мол., Крупку і Руснака, а до постійного видїлу покликано панї Краль і Бевку і уч. Босняка, Кантиміра, Ґалера і Салабана. Именем учителїв подякував уч. Соколян інспекторови Фавстманови за безсторонне проваджене нарад, по чім закінчено сегорічну конференцию.

З ним бачу ся досить часто. Деколи бачу, що я его умом перегнала, а деколи корюсь я перед ним. В нїм є щось, що панує надо мною, що притягає і відпихає мене. Часом бачу, як підлягає впливови моєї істоти майже цїлком, як підлягає взагалї сильним вражінням, а часом переконую ся в друге, нї, в десяте вже, що через цїлі ті два роки був ріжними, преріжними справами так занятий, що ледви коли й подумав про мене!

*

(Знов пізнїйше.)

Ми вже досить давно не бачили ся.

Зоня прибігала до нас, а між иньшим на тїтчине питане про него, замітила, що став в послїднім часї знов „нестравним“ і що в его ґеніяльній голові коїть ся правдоподібно знов якесь лихо.

Що-ж би то з ним могло бути? Думаю стілько над тим, майже гризу ся ним... Чи він менї не байдужний?

А з Льорденом що? Боже мій, Боже мій, що з ним робити?

Я затискаю зуби, чоло морщить ся і в далеку далечину лину поглядом...

*

Вчера вечером були ми з Леною у Зонї оглядати якусь балеву сукню. За кілька днїв відїзджає она з батьком і панною Мариєю на баль до С.

Він був також увійшов в комнату. Коли глядить на мене довше, то я зараз мішаю ся. Говорив мало і виглядав зажурено, але чого? І чи на довго?

„Ви дуже зле виглядаєте“, замітив менї, коли ми на хвильку остали ся самі. „Чи ви думаєте дальше так жити? Я вас не розумію. Подумайте, який конець вас жде, ви загинете!“

Я придивляла ся одному великому олїйному образови з намальованим нічним краєвидом, котрий викликував уже часто мій подив, і чинилась, що не дочувала его слів.

„Скажіть що!“ вирвалось нараз нетерпеливо з его уст.

Я скинула на него оком.

„Знов мене жалуєте?“ спитала я. „Мене тепер всяке співчутє лише болить.“

„Скажіть лїпше: обиджає!“ спалахнув він. „Льордена чутя не обиджають вас!“

Я здвигнула байдуже плечима.

„Его чутя менї цїлком байдужі; впрочім я не можу за се на него гнївати ся, що він вибрав собі мене за жінку“, відповіла я. „Его цїла провина може лиш та, що не любить мене такою любовю, якою любив би мене може хто другий, однак чи люблю я може его? Чи може обиджає мене тим, що дає менї нагоду, подякувати за ласкавий хлїб, а мати свій? Ми лиш за товар міняємо ся. Моя праця, хоть і без ясного характеру, про те все не меньше цїнна, як его хлїб. Я і в его хатї буду від ранка до вечера працювати; знаю все, що мене жде!“

„Але-ж ви танете!“ закинув він.

„То, то лиш так...“ відповіла я. „У мене стілько думок, то они нищуть мене і гноблять поки-що.“

„Як?“

„О нїчо, нїчо...“

„Коли-б я мав то пересьвідчене, що ви станете хоть материяльно пишно, то ще помирив би ся з тим.“

„Справдї?“

„Справдї. Чому дивитесь так на мене чудно?“ спитав. „Се великий фактор в людскім житю, вірте менї! Все проче маловажне; значить, тому маловажне, що без того можна обійти ся, можна его побороти...“

„Орядин, що на вашу думку маловажне?“,

„Ну, так звані симпатиї і антипатиї!“

„Ви поборювали би в собі щось подібне, н. пр. симпатию?“ спитала я, не звертаючи очий від него.

Він усьміхнув ся зневажливо: „Чи ви не вірите в мої сили вже зовсїм?“ спитав.

„О, я вірю!“ сказала я, тепер навіть з пересьвідченєм. „Я лиш хотїла би знати, чи ви поборювали-б також се „маловажне“ задля хісна?“

„Ви просто дитинні, коли таке питаєте ся“, відповів він. „Впрочім нинї я не можу сего знати, але менї здає ся, що коли-б я лиш хотїв, то міг би побороти...“

„Я лиш то хотїла знати!“ відповіла я сухо і відвернула ся знов до образу. А він не говорив більше нїчого. Крутив неустанно вуса і глядїв кудись безмовно вікном.

(Дальше буде.)

З Підгаєць пишуть нам: В маю с. р. гостило в нашім місті польске товариство „драматичне“ під управою І. Винярского, завитавши до нас з Товмача. Зпочатку зачало давати виключно польскі вистави, але коли каса зовсім не дописувала, стало грати й по руски одноактівки, як: Кум мельник, Через холеру, Українці і т. и. Мало того: щоби роздобути гроший на прожиток, дало 25-го н. ст. мая виключно руску виставу на дохід руского товариства ремісничого „Поміч“. Загостило також до сусїдного місточка Завалова, давши представлене на дохід місцевої читальнї руської 24-го н. ст. мая. Товариство складає ся з 10 осіб, а з Русинів належать до него тілько пп. Слобода і Войтович. Отсю нотатку даємо очивидно не в цїли, щоби повисшій трупі робити рекляму, але щоби звернути увагу наших земляків на сю обставину, що вельми користно було-б для розвою нашої справи народної, коли-б могла зібратись маленька дружина з 4—5 початкуючих акторів і їздила по руских читальнях з виставами творів легких, не вимагаючих анї богато коштів, анї богато осіб. — *Д. Б—ий.*

Черновецке шкільництво — а Русини. На оногдашнім засїданю ради міскої в Чернівцях вели ся дальші наради над буджетом за 1896 р. Ся незвичайна проволока з буджетом сама аж надто добре характеризує міску господарку. На послїднім засїданю говорено також про міскі школи. Радний др. Штравхер бажає, аби рік-річно предкладати спис обовязаних до науки дїтий і щоби зробити вже раз прелїмінар для заснованя нової народної школи та винайти для неї відповідне місце. Радний Людвар жалував ся, що на передмістю Рош школа так переповнена, що дїти замісць в лавках сидять на підлозї. Длятого вніс заснованє одноклясової народної школи в Рошоши-Стінцї; внесене принято. Радний бар. Мустаца досить остро критикував стан шкільництва в містї і доказував, що хоч місто видає річно 76.000 зр. на шкільництво, то оно не приносить таких успіхів, які повинно би принести. Причина сего така, що в Чернївцях ще не переведено примусового учащаня до школи. По коротких замітках референта, принято рубрику „шкільництво“ з сумою 77.456 зр. — Так отже скінчила ся вже розправа над шкільництвом міским, а на жаль нїхто не здогадав ся промовити о Русинах в тїй справі. Чи справдї не було на що жалувати ся? Кілько то разів приходить ся нам вичисляти кривди, заподїяні Русинам що-до науки рускої мови. Ми тут лише коротенько наведемо: В народній школї при семигородскій улици вчать хлопців 4-ої, 5-ої і 6-ої кляси разом рускої мови, бо нема відповідних сил учительских; такий самий брак ми сконстатували в школї на двірци, в Клокічцї, Горечу і Манастерисках! В Манастерисках взагалї нема нїкого, хто би міг рускі дїти учити порядно рускої мови, але натомісць о. Попеслул вчить рускі дїти на годинї православної релїґії по волоски! З сего вже досить докладно бачимо, як по мачошиному трактують руску мову в черновецких народних школах. Відки-ж отже мають рускі дїти навчити ся достаточно рускої мови, аби могли опісля вступити до рускої ґімназиї?! А вкінци ще одна дуже важна справа: що властиво дїє ся з рускою народною школою? Вправдї ухвалила міска рада шкільна, що при школї на улици палати краєвої мають ся вже в сїм роцї отворити рускі паралельки у всїх чотирох клясах, але то рішене пішло до міскої ради, де оно — судячи по долї відповідної петициї тов. „Руска Школа“ — заснїтить ся, а може навіть пропаде (і таке вже лучало ся черновецкому маґістратови!). Чому-ж нїхто з руских радних не обізвав ся нї одним словечком про Русинів? Коли отже тепер вже за пізно говорити про се при буджетї, то повинні рускі радні поставити в сїм взглядї самостійне внесене або інтерпеляцию, аби ми вже раз знали, як довго ще маємо ждати на полагоджене всїх тих наших справ! Сего ми мусимо від наших заступників в радї міскій домагати ся, коли хочемо, аби наша руска ґімназия доставила рускому народови потрібне число інтелїґентних руских людий!

Не припадок, але убійство. Ми оногди доносили, що топоровецкий побережник, 19-лїтний Іван Думаньский, обходив ся з набитою стрільбою так нещасливо, що стрільба вистрілила і его тяжко ранила. Отже в сїй справі пишуть до Buk. Nachrichten: У Зиґмунда Думаньского, вуйка побережника, служив Яків Люриян, котрий не знати з якої причини мав жаль до побережника. Він взяв стрільбу, набиту 10 кулями на вовків, і чатував в лїсї. Коли Думаньский надійшов, вистрілив Люриян всї десять набоїв в него. Думаньского перевезено до черновецкого шпиталю, де він скоро помер, а Люриян щез без слїду.

Громадска господарка на Буковині веде ся все ще на лад патриярхальний. В кождій майже громадї є свої „махери“, котрі опановують цїле село, громадску раду і — касу... Які з того виходять порядки, а радше непорядки помимо „контролї“ видїлу краєвого, се найлїпше виказала карна розправа, яка вела ся сими днями перед черновецким трибуналом присяжних. Судова прокураторня обжаловувала війта Ґалера і касиера Балошескула з Іджешт, сторожинецкого повіта, о спроневірене громадских гроший. Ті два громадскі достойники дібрали собі ще двох кумпанів і вели собі гультайске житє. З коршми не виходили і до того ще грали в карти. Коли їм не ставало гроший, брали їх з громадскої каси, котра стояла в помешканю Балошескула. В тій касї були громадскі податки і військові оплати так помішані, що нїхто не знав тому ладу. Люди мусїли по два і три рази платити податок і не знали кінця свому лихови. Вкінци виказала ся цїла та господарка, коли зажадали вдруге податку в сумі 135 зр. 50 кр. від Дмитра Рея. Виказало ся, що Ґалер спроневірив 317 зр. 80 кр., а Балошескул 413 зр. 99 кр. Обжаловані признали ся до вини, але толкували ся неладом в касї. Присяжні признали їх винними звичайного спроневіреня нисше суми 300 зр., а суд засудив їх на шість місяців вязниці. Заступник прокураториї зголосив зажаленє неважности за допущене питаня о звичайне спроневірене, а оборонець Балошескула против виміру кари.

Нова індустрия на Буковині. Фабрики деревляних виробів Поппер і Ортліб хочуть враз з фабрикою машин Берґман завести на Буковинї в Путні і Руской Молдавицї, а в Галичинї в Вигодї фабрики для хемічного перерібу деревляних відпадків. Будова тих фабрик вже розпочала ся і скінчить ся імовірно в падолисті с. р. Виріб той так повстає: Деревляні відпадки увільняє ся від води і опісля дестилює ся на сухо. З тих відпадків виробляє ся головно оцтова кислота і кисле вапно. Сими товарами могла би Буковина конкурувати з Америкою, котра одинока доставляє ті товари Анґлії. Як довідуємо ся, коштує заснованє такої фабрики більше як один мілїон зр.

Торговля людьми. Правительство бразилїйской провінциї Сан Павльо зробило з італїяньскими аґентами умову, після котрої аґенти мають до 6-го марта 1897 р. доставити згаданій провінциї 55.000 еміґрантів; між ними може бути найбільше 15.000 Італїянців. Коли так, то не дивно, що еміґрацийні аґенти на перемоги вештають ся по Галичинї і намавляють бідний нарід до вандрівки в незнану чужину.

Також словар. Сими днями вийшов словар мови злодійской, виданий управителем ц. к. арештів полїцийних у Львові, радником Антоном Куркою.

Убійник власної дитини. Минувшого тижня вела ся перед тернопільским трибуналом присяжних карна розправа против селянина Михайла Різника о убійство своєї 13-лїтної доньки. Різник оженив ся був вдруге, а злюща мачоха заявила, що як довго та дївчина жиє, між ними не буде мирного пожитя. Для родинного щастя отже зачав батько знущати ся над власною дитиною, бив її, катував і копав так довго, поки дївчина не дістала запаленя легких і умерла. Різника засуджено на вісїм лїт тяжкої вязницї.

За курку. В Тернополи украв Павло Чопович своїй сусїдцї курку, а она запізвала его за те перед суд і покликувала ся на сьвідоцтво війта передмістя. Чопович бояв ся, що війт буде говорити в его некористь, і стрілив ще перед карною розправою до війта, а коли его хибив, положив другим вистрілом себе трупом.

Огнї. В селї Петрові коло Незвиск вибух на Зеленї сьвята з незнаної доси причини огонь в хатї селянина Петра Панкуша і огорнув скоро кількадесять господарств. Згоріло 50 хат і 80 будинків господарских, а шкода виносить около 50.000 зр. З погорільців були обезпечені лише приходство на 1200 зр. і господар Андрій Пахолюк на 1252 зр.

Чи „пан“ чи „ви“? Честь кому честь! Такий вже звичай на сьвітї і так повинно бути, що молодший старшому, низший становищем висшому, підвластний свому зверхникови повинен честь віддати. Але той, хто хоче, щоби ему честь віддавали, повинен пошанувати хоч би й найнизшого, памятаючи на то, що кождому своя честь мила, а той знову, що другому віддає честь, повинен пошанувати свою гідність і не понижати себе, памятаючи на то, що лиш того шанують, хто сам себе уміє пошанувати. Найчастїйше віддаємо честь одні другим словами „ви“ і „пан“. Рівний з рівним віком і становищем, добрі приятелї і близькі свояки „тикають“ собі, кажуть „ти“; чужі і незнакомі, всїлякого стану і становища, „викають“ собі, кажуть „ви“. Так есть майже у всїх народів; у Нїмців, Французів, Анґлїйців і т. д. майже нїколи не кажуть чужі собі люди инакше, лиш „ви“, навіть слузї кажуть „ви“. Лиш у Поляків затратилось уживане слова „ви“, а замісць того частїйше „пан“. І в иньших народів, а так само і у нас уживають того слова, коли когось особливо хотять почтити, признати ему якесь висше становище, але притїм уживають ще окремого вислову. Лиш слуга і зовсїм зависимий чоловік не каже до свого дїйсного пана инакше, лиш просто пан, у нас ще й в множинї, н. пр. „пан кажуть“, „пан ідуть“. Независимі люди на всяких становищах в дусї нашої мови не повинні собі инакше в розмові говорити, як лиш „ви“, а коли вже треба конче ужити слова „пан“, то не инакше, лиш разом зі словом „ви“, н. пр.: „ви, пане, кажете“ або „ви, пане, поїдете“. Не треба нїколи говорити н. пр.: „Що пан каже? „Чи пан буде їсти?“ і т. д. — бо то з польска. По нашому треба питати: „Що ви кажете?“ або: „Що ви, пане, кажете?“ „Чи ви, пане, будете їсти?“ Слуга спитав би по нашому: „Що пан кажуть? Чи пан будуть їсти?“ Коли би так говорив независимий чоловік, то понижив би себе до становища чиєгось слуги.

Телєґрами „Буковини“.

З дня 15-го червня 1896 року.

Берлин. Лїґунґчанґ був сегодня майже у всїх тутешних мінїстрів, котрі опісля его ревізитували. Завтра прийме его цїсар на осібній авдиєнциї.

Атени. В суботу і вчера прийшло до кровавих стріч між повстанцями на Кретї а турецким військом. Турецкі вояки палять і грабують околичні села.

Мадрид. Як показує ся, є в Барсельонї дуже богато анархистів. Доси арештовано 94 осіб. Тутейша полїция віднесла ся до португальскої полїциї, котра також зарядила всякі осторожности. На підставі закона против анархистів застановлено в Лїсбонї видавництво шістьох дневників.

Копенгаґен. Мінїстер судівництва Нелеман подав ся в димисию; на его місце іменований Румі.

Новий Йорк. Кандидат републиканців на президента Сполучених Держав, Мак Кінлей, заявив ся вже за золотою валютою.

Повідомлене. Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Днїстер* у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівцї (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, церков з урядженем, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.). худоби, збіжа в соломі і в зерні — подаю кождому потрібні поясненя. — *Корнило Салабан*, аґент „Днїстра“ в Чернівцях, улиця Пумнула ч. 25.

Для школярів!

Товариство „Просьвіта“ при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітл. Рад Шкільних, Впов. сьвящеників, катихитів, учителїв і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, красно оправлені з позолоченими берегами, можна купити **в канцеляриї товариства у Львові в ринку ч. 10,** по слїдуючій цїнї:

Розскази про сили природи 20 кр., Оповіданя о житю сьв. Бориса і Глїба 20 кр., Повістки для дїтий 27 кр., Сестра 15 кр., Байки 22 кр., Істория Руси ч. I. 25 кр., Істория Руси ч. II. 23 кр., Лен і конопля 24 кр., Рогата худоба 45 кр., Про живоплоти і лїси 20 кр., Веніамин Франклїн 16 кр., На досьвітках 22 кр., Серед ледового моря 25 кр., Житє сьв. великомученика і лїкаря Пантелеймона 20 кр., Дрібна птиця ґосподарска, а великі гроші 20 кр., Відкритє Америки 22 кр., Зьвірята шкідні і пожиточні 42 кр., Перекотиполе, повістка, 18 кр., Кирило і Методій 22 кр.

Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр., в лучшій оправі: а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр., б) цїла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр.

Молитвенник народний великий по цїнї 90 кр., 1·10, 1·30, 1·60, 1·80 зр.

В рускім товаристві педаґоґічнім, улиця академічна ч. 8. у Львові, можна також дістати на премії для учеників слїдуючі виданя:

Образкові виданя. Зьвіринець 10 кр., Гостинець 10 кр., Забавки 10 кр., Менажерия 10 кр., Робінзон 40 кр., Квіточка 20 кр., Віночок 20 кр., Кобзар Тараса Шевченка 20 кр., Ґете-Франко: Лис Микита 50 кр., Мірон: Пригоди Дон Кіхота 40 кр.

Виданя без образків. Читанка ч. I., II., III., IV. оправні 20 кр., без опр. 10 кр., Вязанка желань 10 кр., Хемія Роское 40 кр., Учитель на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 2 зр., Дзвінок на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 по 4 зр., Ів. Левіцкий: Попались. Різдвяні сцени 10 кр., Вол. Шухевича: Записки школяря 20 кр., О. Нижанковский: Батько і мати, двосьпів для дїтий з фортепяном, 10 кр., Леонїда Глїбова: Байки 5 кр., В. Чайченка: Олеся; Комар; Грицько по 5 кр., Дума про княгиню Кобзаря 5 кр., Днїпрової Чайки: Казка про сонце та єго сина; Писанка по 5 кр., М. Лисенко: Тече вода з-під явора. Двосьпів з фортепяном. 10 кр., Мапа етноґрафічна Руси-України 20 кр., Гордїєнко: Картаґинцї і Римляни 20 кр., Юлїй Верне: Подорож довкола землї 60 кр., Барановский: Приписи до іспитів 20 кр., Молитвенник народний, в полотно оправлений, 20 кр., д-ра Л. Кельнера: Коротка істория педаґоґії 60 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди							
	поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїслава, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$
до Львова								
З Відня, Кракова . . .	1^{30}	$5^{\underline{10}}$		$6^{\underline{55}}$	$9^{\underline{30}}$	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїслава .	$9^{\underline{55}}$	.	.	$6^{\underline{13}}$	7^{28}	$2^{\underline{01}}$		
З Підволочиск	2^{30}	$10^{\underline{05}}$	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	$9^{\underline{50}}$	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия.	.	.	.	$12^{\underline{10}}$	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия . .	.	.	.	$10^{\underline{10}}$	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг) .	.	.	$8^{\underline{45}}$	.	.	.		

Відходять	Поїзди							
	поспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїслава, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня . .		2^{50}	$11^{\underline{00}}$	$4^{\underline{40}}$	9^{55}	$6^{\underline{45}}$		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{30}	$10^{\underline{45}}$		
„ „ з Підзамча .	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{48}	$11^{\underline{12}}$		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{25}	2^{45}	$10^{\underline{15}}$		
„ Стрия	.	.	.	$5^{\underline{22}}$	9^{35}	$7^{\underline{22}}$		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	$7^{\underline{05}}$			
„ Сколього і Стрия . .	.	.	.	.	.	3^{05}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг) .	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.